

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (عام و خاص)

اعتبارات ماهیت ۴

جلسه ۱۴۱

استاد نجار زاده

اشکال و جواب:

اعتبارات سه گانه ای که ذکر گردید، از ملاحظات ذهنیه بوده که ظرف آن فقط در ذهن است؛ از این رو، اگر در وقتی که ماهیت را موضوع برای حکمی قرار می دهیم آن را به یکی از آنها مقید نمائیم؛ لازم می آید:

۱. تمام قضایا ذهنیه بوده مگر در خصوص حمل ذاتیات بر موضوع که ماهیت را من حیث هی هی ملاحظه می کنند.

۲. باید ملتزم شویم که تمام قضایای خارجیّه و حقیقیّه باطلند؛ با اینکه عمده قضایا را اینها تشکیل می دهند.

۳. از این دو اشکال باید بپذیریم که امثال تکالیف به طور کلی مستیحل باشد؛ زیرا چیزی که ظرف وجودش فقط ذهن می باشد، قابل ایجاد در خارج نیست؛ لذا مکلف چگونه بتواند مطلوب مولی را در خارج تحقق بخشد.

جواب:

اشکالی که ذکر شد وجیه است؛ ولی در صورتی که در وقت حکم بر موضوع ماهیت موضوع را به یکی از اعتبارات سه گانه به نحوی ملاحظه کنیم که اعتبار، قید موضوع بوده یا نفس موضوع باشد؛ ولی چنین نیست؛ بلکه در تمام قضایا، موضوع ذات ماهیت ملاحظه شده نه به قید لحاظ و اعتبار؛ یعنی موضوع در «بشرط شیء»، نفس ماهیتی است که مقرون با شیء مزبور بوده؛ نه ماهیت به لحاظ آن شیء و همچنین در دو مورد دیگر «بشرط لا و لا بشرط».

مرکز مجاز امام صادق (ع)

نکته:

می توان گفت که این اعتبارات، مصحح برای موضوعیت موضوع بوده؛ یعنی هرکدام از این اعتبارات، به مقتضای حکم واقعی در موضوع اعتبار می شوند نه آنکه قید موضوع در نظر گرفته شوند تا تمام قضایا ذهنیه محسوب گردند؛ زیرا اگر امر چنین باشد، حتی قضیه ای که در آن حکم به ذاتیات موضوع شده می باید قضیه ذهنیه به حساب آید؛ زیرا اعتبار ماهیت به قید «من حیث هی هی»، از اعتبارات ذهنی است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv